

Jana Kopecká

**Učitelka na prvním stupni
Základní školy Kunratice**

LOGICKÉ MYŠLENÍ DĚTI ŽÁDNÝ MOBIL NENAUCÍ

Jana Kopecká byla vůbec prvním kantorem v Česku, který získal cenu Global Teacher Prize pro nejlepšího učitele. Je zkrátka důkazem toho, že i na státní škole mohou učit fantastičtí a mimořádně kvalitní učitelé.

Jak dlouho už učíte?

Učím více než třicet let. Začínala jsem na malé venkovské školičce a dodnes mám schované obrázky od svých prvních prvňáčků. Po mateřské dovolené jsem nastoupila do školy v Kunratcích a tam jsem doposud. Byla to tehdy školička na okraji Prahy, dnes je to velká škola, ale cítím se tu stále dobře a svoje učitelování zde asi také zakončím.

Změnilo se podle vás v posledních letech nějak české školství?

Naštěstí se pohybuji v prostředí, kde se české školství proměňuje tak rychle, že mám co dělat, abych udržela krok. Ale to je právě to, co mě v Kunratcích láká a baví. Učitelé tu mají možnost se vzdělávat, profesně posouvat, účastnit se mnoha různých projektů. Navštěvujeme jiné školy, diskutujeme s učiteli a vzájemně si předáváme svoje zkušenosti. To se pak odráží v naší výuce i využíváním dalších metod, učebních postupů, které napomáhají našim žákům se učit lépe a snad

i radostněji. Mě takto obohatily třeba metody dramatické výchovy a také program Čtením a psaním ke kritickému myšlení (RWCT).

A co samotné děti? Pozorujete na nich v průběhu vaší kariéry nějakou změnu?

Děti jsou pořád stejně milé, radostné. Vnímám naopak více sebejistoty, nebojí se říct, co si myslí, jsou zdatnější ve využívání technologií. Myslím, že se proměnili hlavně rodiče, a to se pak odráží částečně i na dětech. Rodiče se více zajímají o dění ve škole, o to, co a jak se jejich děti učí. Pokud dětem důvěřují a ponechají jim určitou volnost, tak jsou děti opravdu samostatnější a dovedou si spoustu věcí zařídit a vyřešit samy. To je pak znát i ve škole.

Často zmiňujete takzvanou „kritickou gramotnost“. Co to je a proč je tak důležitá?

Kritická gramotnost je podle mě jedna

Důležitý je i obyčejný lidský přístup. Mluvit s dětmi o jejich starostech i radostech.

z nejdůležitějších dovedností, kterou bychom měli ve škole rozvíjet. Dnes jsme obklopeni spoustou informací, často velmi protichůdných. Prostřednictvím toho, že rozvíjíme u dětí čtenářskou gramotnost, tedy kriticky přemýšlet nad textem, porozumět mu, diskutovat, argumentovat, odhalovat, proč někdo tento text napsal, jaké použil jazykové prostředky, aby nás zaujal, co tím sledoval, to je podle mě základ k vytváření kritické gramotnosti. Odtud je pak už jen krůček k tomu, aby děti uměly vyhodnocovat i události a situace, které nás obklopují nebo nás mýjely. Nespokojit se slepě s tím co nám kdo sděluje, ale vyhodnocovat, proč se to tak děje, ověřovat si informace a umět si tak vytvářet vlastní názor.

Existují nějaké věci, které se vám v průběhu praxe neosvědčily?

Nečteme všichni stejnou knížku najednou a po větách. Pamatuji si, že jsem takto jako žákyně čtvrté třídy četla knížku Lovci mamutů, a přestože je to pěkná kniha, vůbec mě to nebavilo. Jako začínající učitelka jsem takto s dětmi taky pracovala a četli jsme všichni třeba Ferdu Mravence. Asi to bylo utrpení pro všechny, děti i učitele. Namísto toho teď máme Dílny čtení, kdy si každý čte svoji

knihu podle vlastního výběru a pak si o přečteném společně povídáme. Děti to baví a mně přináší velkou radost ten pohled na zaujaté čtenáře a čtenářky.

Dbáte na individuální přístup. Jak to lze zkombinovat s tím, že máte ve třídě třicet dětí?

Třicet dětí je opravdu hodně a nalézt ke každému z nich cestu je náročné. Mám ale ve třídě párovou paní učitelku, která se mnou učí pět hodin týdně, a tak si můžeme děti rozdělit nebo se střídat ve vedení hodiny a pomáhat dětem, které to potřebují. Využívám také práci v menších skupinách a pracuji metodami kritického myšlení, které zapojují a aktivují více dětí. Nabízím, aby si vybíraly úkoly podle obtížnosti i podle momentálního zájmu a rozpoložení. Mnohé úkoly jsou dobrovolné a nemusí je dělat všichni. V neposlední řadě je podle mě ale důležitý i obyčejný lidský přístup a mluvit s dětmi o jejich starostech a radostech, zajímat se o to, co dělají o víkendu, co dostaly od zoubkové víly za vypadlý zub, jak se jim dařilo na hokeji a kam pojedou na kole. Také se mi osvědčily různé třídní rituály, které vedou ke společnému poznávání a vytváření dobrých vztahů mezi dětmi navzájem a mezi dětmi a námi učiteli.

Učíte i diskutovanou matematiku Hejného. Jak se vám osvědčila?

Hejného matematika je jedním z prostředků, jak učit děti myslet, jak rozvíjet logické myšlení. Matematika není jen sčítání a odčítání, násobení a dělení nebo návod na řešení slovních úloh. Nechej snižovat dovednost počítání, podle mě souvisí s rozvíjením logického myšlení, ale co myslíte, že je pro žáka důležitější? Rozvíjet jeho logické myšlení, řešitelské strategie, kombinační

schopností, prostorovou představivost, nebo počítání příkladů, které nám už dnes většinou spočítá mobil, kalkulačka a jiné technické vymoženosti? Logické myšlení mě žádný mobil nenaučí. Profesor Hejný nabídl ucelený systém výuky, která navíc má přesah i do osobnostní výchovy každého žáka. Rozvíjí schopnost diskutovat, argumentovat, spolupracovat, pracovat s chybou jako prvkem pro vlastní učení. Jde ruku v ruce s kritickým myšlením a kritickou gramotností. Proto u mě vítězí.

Prozradte, potýkala jste se někdy se syndromem vyhoření?

Priznám se, že jsou chvíle, kdy se cítím unavená, ale většinou je to jen do chvíle, než se zase setkám s dětmi ve třídě. Každé setkání s nimi, každá hodina je dar, který mě obohacuje. ✖

